

L. Niedermayer

- **Je finanční pomoc ze strany evropských institucí efektivní? Do jaké míry si Česko dokáže poradit bez ní?**

Podpora zemí od EU je v dnešní krizi potřebná jak politicky, tak ekonomicky. Politicky jak kvůli hodnotám, na kterých stojí (solidarita a spolupráce), tak kvůli tomu, že země dnes silně postižené (třeba Itálie) nemohou akceptovat, že jejich prostředky budou podporovat třeba jen o něco málo chudší země než ony (v rámci koheze) a jim nikdo v případě takto velkého šoku nepomůže. Ekonomicky platí, že Evropa se z krize dostane buďto společně rychle, nebo společně pomalu. Pokud by některé země nebyly schopny své ekonomiky podpořit, budeme mít problém všichni. Proto je pro oživení růstu v Evropě třeba, aby programy na podporu restartu ekonomiky fungovaly, alespoň do určité míry, všude. Ale čistě ekonomicky platí, že EU je s to jen distribuovat peníze, které od zemí dostane. Větší váhu vlastně má snaha věci koordinovat, koncentrovat zdroje a podporovat smysluplné politiky. A dohodnout politiky, které budoucí rizika omezí.

- **Jak důležité je ekonomické oživení eurozóny, či některé její části, pro vývoj české ekonomiky?**

Zcela zásadní. Nejen proto, že jsme malá otevřená ekonomika. V dnešním světě ani velké ekonomiky nejsou s to prosperovat bez toho, že se bude dařit i ostatním. To musíme mít na paměti, a tedy pomoci vzniku takových politik EU, která oživení napříč EU podpoří. Zároveň to vytvoří předpoklad, že dojde-li v budoucnu k další krizi, zasaženy budou třeba úplně jiné země, ale bude více jasné, jak postupovat.

- **Daří se Česku ekonomickou pomoc z evropského rozpočtu dobře využít? Znáte konkrétní příklady dobrého využití?**

Vláda již na začátku dostala velkou injekci z EU rozpočtu ve formě uvolnění prostředků, které měly směřovat na programy, které dnes zjevně nejsou prioritou. Pokud vím, část využila na malý, počáteční program podpory úvěrů. O tom, jak bude dále s těmito desítkami miliard naloženo, více nevím. Ale celkově se mi zdá, že rozsah skutečné podpory ze strany české vlády do ekonomiky ve formě skutečně vyplacených peněz, je velmi malý, bez ohledu na to, z jakých zdrojů jde. To je náš dnešní problém a kontrastuje to s až bombastickými přísliby vlády.

- **Co by mělo Česko mít jako prioritu při vyjednávání o víceletém finančním rámci EU na roky 2021 - 2027 vzhledem k aktuálnímu souběhu několika ohrožení (mj. pandemie, ekonomická recese, rekordní sucho a klimatické změny, imigrační tlaky z Blízkého Východu a Afriky)?**

Bohužel, důležitých věcí je hodně a ty méně důležité zase mají silné zastánce. Takže naším cílem by mělo být podpoření nalezení smysluplného a udržitelného kompromisu, který také zajistí fungování EU rozpočtu po překonání krize. Rozpočet musí být směřovaný na dlouhodobé cíle minimálně z ohledu, že ani krátkodobě by proti nim neměl jít. Přesto, že prioritou jsou dnes krátkodobá opatření, dlouhodobý směr musí být zachován. Dnešní návrh na plus minus 1 + 1 (tedy zachování rozpočtu podobného původnímu návrhu ve výši 1% HDP a nad něj vznik podobně velkého „fonde obnovy“ pro krátkodobá opatření k restartu ekonomiky EU) se mi zdá rozumný a pro nás výhodný. Chybí jen shoda na tom, jak se nyní vzniklé zadlužení EU promítne do dalšího fungování financí EU. Toto téma bychom neměli podcenit.

- **Je nutné odložit kvůli recesi cestu k uhlíkové neutralitě EU?**

Rozhodně ne, dekarbonizace je cíl na další dekády. První cíle jsme nastavili na rok 2030 a navazují na to, co jsme začali před mnoha lety. Je to i cesta k omezení rizika do budoucna. Dnešní krize by měla mít zásadně kratší horizont. Krátkodobě to vidím tak, že prioritou je nyní podpořit oživení ekonomiky ale právě některé investice do dekarbonizace mohou být v tomto velmi efektivní. Ale hlavně nesměšujme a neoslabujme naše dlouhodobé cíle kvůli krátkodobým prioritám. I před krizí samozřejmě platilo, že cíle a politiky musí stát na kvalitních analýzách, a platí to i dnes a musí to být cesta k tomu, jak budeme v Evropě cíle stanovovat či upravovat.